

II. KEMIN TAVOITTEET

1. KEMI-STRATEGIA 2020

1.1. Strategiaperusta

BSC –mallin mukainen strategia on uudistettu vuonna 2009. BSC-malli on moniulotteinen johtamisjärjestelmä, joka jäsentyy neljän eri näkökulman kautta: yhteiskunnallinen vaikuttavuus, talous, toimintatavat ja rakenteet sekä henkilöstö ja osaaminen. Strategia ohjaa taloutta ja toimintaa, joten visio ja strategia on muunnettava konkreettisiksi tavoitteiksi ja mittareiksi.

Strategia sisältää organisaation tarkoituksen eli toiminta-ajatuksen, tulevaisuuden strategisen tahtotilan eli vision sekä arvot, jotka ohjaavat päätöksentekoa sekä antavat perustan johtamiselle, esimiestyölle ja toiminnalle. Eli miksi olemme olemassa, mistä otamme vastuun ja millaista tulevaisuutta haluamme. Lisäksi siihen sisältyvät strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät, niiden tavoitteet ja mittarit. Eli mitä toiminta-ajatuksen ja vision toteuttaminen edellyttää valituilta näkökulmilta **Kriittiset menestystekijät ovat asioita, joissa kaupungin on ehdottomasti onnistuttava, jotta yhdessä asetettu tahtotila voidaan saavuttaa**

Toiminta-ajatus (missio) määrittää organisaation perustehtävän eli mitä tarkoitusta Kemin kaupunki omalla toiminnallaan palvelee.

Kemin kaupunki järjestää laadukkaita palveluja asukkailleen ja edistää omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä seutukunnan hyvinvointia.

Visio on kaupunginvaltuuston näkemys siitä tulevaisuuden tahtotilasta, jonka se haluaa toteutuvan pitkällä tähtäyksellä.

Kemi on muutoksia hallitseva ja tehokas palvelujen järjestäjä.

Kemi on vetovoimainen, luova asuinpaikka ja Meri-Lapin kehittynein kasvukeskus.

Arvot ovat organisaation toimintaa ohjaavia periaatteita, joille on ominaista voimakkuus, pysyvyys ja riippumattomuus ajasta ja paikasta. Kemin kaupungin yhteiset toimintaa ohjaavat periaatteet ovat :

**1. TALOUDELLISUUS, 2. TURVALLISUUS, 3. LUOVUUS,
4. AVOIMUUS, 5.SUVAITSEVAISUUS**

Strategiset päämäärät ovat:

1. Kuntalaisten tarpeista lähtevien koko työssäkäyntialueen huomioon ottavien, toimivien ja laadukkaiden palveluiden turvaaminen ja ylläpitäminen,
2. Työssäkäyntialueen elinkeinorakenteen uudistaminen ja työllisyyden vakauttaminen sekä tasapainoinen kuntatalous,
3. Kemi tunnetaan elinvoimaisena, suvaitsevana ja monikulttuurisena kaupunkikeskuksena,
4. Kemi on kehittyvä Barentsin alueen logistinen keskus.

1.2. Kriittiset menestystekijät ja niihin liittyvät tavoitteet

Strategiassa tarkastellaan palvelutuotantoa neljästä eri näkökulmasta. Näkökulmat jäsentävät kaupungin pitkän aikavälin onnistumista vision ja strategian toteuttamisessa. Organisaation kokonaisuonnistuminen riippuu näkökulmien keskinäisen yhteyden ymmärtämisestä ja tasapainoisesta toteuttamisesta.

1.2.1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on luottamushenkilönäkökulma; mitkä ovat kuntalaisen ja poliittisen päätöksentekijän odotukset organisaation onnistumiselle.

Menestystekijä	Arviointikriteeri/tavoite	Todentaminen
Ikärakenteen uudistuminen sekä väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan paranemien	Nuorten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien parantaminen. Sairastavuus ja terveyserot vähentyvät.	Alle 29-vuotiaiden määrä. Koulutusaste on saman kokoisten kaupunkien tasolla Sairastavuuskerroin vastaa ikärakennetta
Seudun elinkeinoelämän ja erityisesti metsäteollisuuden toimintaedellytyksien tukeminen aktiivisin ja järjestelmällisin toimin nykyisen elinkeinorakenteen uudistamiseksi kestäväksi, kilpailukykyiseksi ja työllisyyttä lisääväksi.	Toimintaympäristöstä huolehtiminen Uudistuvan metsäteollisuuden tarpeiden arviointi Palveluiden tuottaminen uusille työntekijöille Korkeatasoiset asuntoalueet Maankäytön suunnittelussa turvataan tiivis ja laadukas kaupunkirakenne Verkostoitumiseen kannustaminen Matkailuelinkeinon vahvistaminen Kaivoksen laajennushanke Erikoistuotteiden kehittäminen	Biodieseltehdas Väestön tulotason nousu Kävelykeskustan rakentaminen Matkailijamäärä Sataman kehittämissuunnitelma
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen	PK- sektori toimintaedellytysten parantaminen Kestävä ja ilmastonmuutosta rajoittava energiantuotanto on alueelle uusi ja merkittävä toimiala, jonka toimintaedellytysten parantaminen luo pohjaa alueen kehitykselle.	Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa

Kuntarakenneselvityksen tuloksena syntyy uusi toimiva ja laadukas hallinta- ja palvelurakenne Kemin työssäkäyntialueelle	Taloudellinen palvelurakenne Tehokas palvelutuotanto Tyytyväiset kuntalaiset	Tilinpäätösten kuntavertailu
Kemin vetovoimaisuus	Kaupungin julkisuuskuvan tuntuva paraneminen. Tyytyväisyys kaupungin palveluihin Me-henki Vetovoimainen kulttuuritarjonta	Kaupunkipalvelututkimus Imagotutkimukset Tapahtumien määrä

Tavoitteet liittyvät vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseen:

Nuorten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien parantaminen on edellytys ikärakenteen uudistumiselle. Itsenäisen ammattikorkeakoulun säilyminen ja kehittyminen on alueen kilpailukyvyyn kannalta keskeistä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulun koulutus-, tutkimus- ja kehittämissyhteistyö lisääntyy Kemissä. Koulutuksen kivijalkana on hyvin toimiva perusasteen ja toisen asteen koulutus.

Vision toteuttaminen edellyttää Kemin vetovoimaisuuden parantamista, uusia työpaikkoja ja muuttovoittoa. On saatava aikaan tuntuva paraneminen tyytyväisyydessä kaupungin palveluihin ja julkisuuskuvaan sekä kaupunkiorganisaation Me-hengessä. Työpaikkatavoitteiden toteutuminen merkitsee runsasta 2000 uutta asukasta. Asukastavoitteet voidaan toteuttaa vain vetovoimaisilla asuntoalueilla, merellisellä asumisella ja monipuolisella tonttitarjonnalla. Erityistä huomiota kiinnitetään ympäristön tilaan.

Elinkeinotoiminnan perusta on suurteollisuus ja olemassa olevat pk-yritykset. Uusien työpaikkojen syntyminen, palvelujen ja tuotannon lisäämiseen ja monipuolistamiseen luodaan entistä paremmat edellytykset. Mahdolliseen ydinvoimalan tulon varaudutaan kaavoituksella ja myöhemmin muilla hankkeilla. Biodieselhanke avaa toteutuessaan uuden tuotantosektorin ja sen tulevaisuuden mahdollisuudet.

Kaupungista on hyvä kuva yritysten sijaintipaikkana ja se on vuonna 2012 nykyistä selkeämmin talousalueen kaupan ja palveluiden keskus. Yrityksille tarjotaan kilpailukykyisiä toimintaympäristöjä, esimerkiksi kaupunkikeskustan kehittäminen aloitetaan vuonna 2010. Uusia työpaikkoja syntyy erityisesti pieneen ja keskisuureen yritystoimintaan. Korkean teknologian työpaikkoja on tällä hetkellä yli 1000 kpl. Kärkihanke on Digipolis ja toimialoina ovat teollisuuden palvelut, mikroelektroniikka, informaatioteknologia ja ympäristöteknologia.

Kemi on eri liikennemuotojen logistinen keskus. Lapin syväsatama Ajos palvelee koko Pohjois-Suomea. Lapin toteutuvat kaivos Hankkeet mahdollistavat mittavat laajennustyöt (50 milj.€) satamassa. Rautatiekuljetusten voimakas lisääntyminen vaatii myös infrastruktuuri-investointeja meluntorjuntaan ja muihin ympäristötoihin.

Hyvinvointikeskus-hankkeella turvataan ikääntyvän väestön hyvinvointi.

Sarius-hankkeella on tarkoitus kolminkertaistaa Kemin matkailun volyymi. Lumilinna, Sampo, rakennettu merellinen kaupunkiympäristö ja ulkoisen kuvan yleinen parantuminen antavat edellytykset Kemin kehittymiselle matkailukaupunkina.

1.2.2. Talous

Miten taloudellisesti ja tuottavasti kaupunki käyttää sille uskottuja verovaroja ja muita resursseja poliittisen päätöksentekijän ja ohjaavien organisaatioiden mielestä. Kuinka suorituskykyinen ja rakenteellisesti oikea organisaatio on toteuttamaan sille asetetut tavoitteet.

Menestystekijä	Arviointikriteeri/tavoite	Todentaminen
Kunnallistalouden tasapainottamiseksi tilaaja -tuottajamallia vahvistetaan koko kuntakonsernin talouden ohjauksessa (maisemamalli)	Tilatut hinnat eivät jousa, määrämuutokset muuttavat tilausta Tilaus on taloudellisten resurssien mukainen Kriisikuntakriteerit eivät täyty vuodesta 2010 lähtien	TP 2010-2013 TP 2010-2013 v 2009 5 kriteeriä / 6 :sta täyttyy v 2010 4 / 6 v 2011 3 / 6 v 2012 2 / 6
Kestävä investointitaso	Nettoinvestoinnit = poistot Malmisataman investointirahoituksesta tehdään perusteellinen selvitys	TP 2010 lähtien
Kaupungin taseen tervehtyttäminen	Vieraan pääoman pienentäminen	TP 2010 alkaen
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteita ja taloudellisuutta kehitetään	Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset maisemamallin kuntien keskimääräiselle tasolle	TP 2010

Tavoitteet liittyvät toiminnan ja prosessien jatkuvaan parantamiseen.

Tasapainoinen talous on strategian keskeisimpiä tavoitteita. Toimintakatteen kasvun pitää olla selvästi pienempi kuin verorahoituksen kasvun (verotulot+valtiosuudet), jotta alijäämät voidaan kattaa ja velkaantumista vähentää. Erityisesti suurimpien palvelualueiden ja keskussairaalaapiirin kustannuskehitys on saatava hallintaan. Tämä tarkoittaa talouden hallinnan ja toiminnan tuottavuuden parantamista.

Konsernitasolla selvitetään tytäryhteisöjen toimintaedellytykset siten, että niiden strategiset ratkaisut ovat linjassa kaupungin kanssa ja organisaatio on ajanmukainen.

Palveluprosesseja kehitetään ja parannetaan jatkuvasti jotta tuottavuutta voidaan nostaa. Tilaaja-tuottaja malli on otettu käyttöön vuonna 2009. Tuottavuusvalmennus aloitetaan vuonna 2010.

Talouden tavoitteet	Mittari	TP 2008	Tavoitetaso
Tulojen ja menojen tasapaino: Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen	*Vuosikate,milj.€	8,1	> 6,6
Tulorahoituksen riittävyys pitkän aikavälin menojen kattamiseen:			
■ lainojen hoitamiseen	Lainanhoitokate <i>(hyvä yli 2, tyydyttävä 1-2, heikko alle 1)</i>	-2,02	> 1,0
■ investointien tekemiseen	Investointien tulorahoitusprosentti	160,6	> 90
Pitkän aikavälin tulorahoituksen suhteellinen suuruus	Vuosikate, € / asukas	358	> 293
Rahoitusasema:	*Omavaraisuusaste,prosenttia	32,88	> 50
Kaupungin vakavaraisuus	Lainamäärä, milj.€	88	< 74
Vieraan pääoman määrä	*Lainamäärä, € / asukas	3895	< 3300
Vieraan pääoman suhde tulorahoitukseen	*Suhteellinen velkaantuneisuus %	76,28	< 50
Rahavarat	Milj.€, 31.12.	1,2	> 3,4
Kunnan maksuvalmius	Kassan riittävyys päivinä	4	> 14
	*Kumulatiivinen alijäämä, milj. €	12,7	0
Tulo- ja menorakenne:	*Tuloveroprosentti		
Kunnallisveron taso	Kiinteistöveroprosentit:	20,75	20,75
Kiinteistöveron taso	- yleinen	1,0	1,13
	- asuinrakennukset	0,33	0,50
	- muut rakennukset	0,93	1,0
	- voimalaitokset	2,50	2,85
Verotulojen osuus tulorahoituksesta	% (Verotulot/ (Toimintatulot+Verotulot+ Valtionosuudet)	58	>54
Valtionosuuksien osuus tulorahoituksesta	% (Valtionosuudet/ (Toimintatulot+Verotulot+Valtionosuudet)	24	>25
Toimintatulojen osuus toimintamenoista	%	18	>22
Käyttötalouden kokonaismenot	Käyttömenot, € / asukas	5916	<5934
Toimintamenot:			
Keskusvirasto (2008 ilman nettoyks.)	Käyttömenot, €/ asukas	463	<606
Koulutuslautakunta	Käyttömenot, € / asukas	1146	<1144
Kulttuuriasiainlautakunta	Käyttömenot, € / asukas	324	<314
Musiikkitoimen yhteislautakunta	Käyttömenot, € / asukas	27	<29
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Käyttömenot, € / asukas	3068	<3107
Tekninen lautakunta	Käyttömenot, € / asukas	673	<680

€/ asukas laskentaperusteena 22594 asukasta, (musiikkitoimen asukasmääränä on seudun asukkaat 65000)

Investointien tulorahoitus-% = vuosikate/investointien omahankintameno*100

Omavaraisuus % = (oma pääoma+poistoer.ja vapaaeht. var.) / (koko pääoma-saadut ennakot)*100

Suhteellinen velkaantuneisuus = (vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot*100

Rahoitusvar. = (saamiset+rahoitusarvopap.+rahat ja pankkisaam.)-(vieras pääoma-saadut ennakot

*kriisikuntakriteeri

1.2.3. Toimintatavat ja rakenteet

Toimintatapojen ja rakenteiden suorituskyvyllä on ratkaiseva merkitys tavoitellun yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden toteutumisessa. Tavoitteena on tunnistaa ne toiminnot ja rakenteet, joiden toimivuutta on välttämätöntä parantaa jotta em. tavoitteet toteutuvat.

Menestystekijä	Arviointikriteeri/tavoite	Todentaminen
Rakentava yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa	<ul style="list-style-type: none"> * Työssäkäyntialueen kuntayhteistyön tiivistäminen * Kuntayhtymien ohjauksen parantaminen * Kehittämiskeskuksen roolin selkeyttäminen * Yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa * Yritysten toimintaedellytysten parantaminen * Hyvä verkosto - osaamisen vaihto - oppilaitokset, kolmas sektori ja yritykset 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisesti järjestettävät palvelut Säännölliset tapaamiset kuntayhtymien ja kaupungin välillä Kehittämiskeskuksen sääntöjen uudistaminen kuntarakennetta vastaavaksi Säännölliset tapaamiset Työpaikkojen lkm Kirjatut yhteiset intressit Täydentävä palvelutuotanto Yhteistyösopimusten lkm
Uuden kuntayksikön maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisessä otetaan huomioon alueen merellisyys ja kehittyvä kaupunkikeskus	<ul style="list-style-type: none"> * Selkeä merellinen kaupunkikeskus - kaavoitus: maankäyttö, asuminen, liikenne - asuminen ja palvelut keskittyvät Toimiva joukkoliikenne Keuyen liikenteen kasvu 	<ul style="list-style-type: none"> Väkiluku Työpaikkojen määrä Tilastot Reittien lkm Joukkoliikenteen käyttäjien määrä kasvaa
Palvelujen toimintaprosesseja kehitetään asiakasnäkökulma, laatu ja taloudellisuus huomioon ottaen	<ul style="list-style-type: none"> * Tuote + palvelut + hinta kohdallaan * Asiakasnäkökulman korostaminen Monipuolisemmat vaihtoehdot palvelujen tuottamiseen Palveluverkon keventäminen 	<ul style="list-style-type: none"> € / asiakas Säännölliset asiakastytyväisyyskyselyt Ostopalvelujen osuus Palvelusetelit Toimipaikkojen määrä
Barentsin logistiikka-keskus Kemissä yhdistää maa-, meri- ja lentokuljetuksia Pohjois-Suomen, Norrbottenin ja Luoteis-Venäjän alueilta Eurooppaan	<ul style="list-style-type: none"> * Toimiva maakuntakaava, jossa Kemi on kehittyvä pohjoisten liikenne- ja tietovirtojen keskus * Ajokseen sijoittuva tavarakuljetusten logistiikan keskus yhdistää maa- ja merikuljetuksia 	<ul style="list-style-type: none"> Kuljetukseen & logistiikkaan liittyvät työpaikat Kuljetus- ja matkustajamäärät

Kemin työssäkäyntialue muodostaa yhtenäisen kunnan. Kunnassa on kaupunkitasoinen keskus, sitä ympäröivä kaupunkimaisesti asuttu pientalovyöhyke sekä kauempana keskuksesta jokivarsille keskittynyt maaseutuasutus. Uusi kunta pystyy paremmin hyödyntämään toimivan kaupunkiseudun parhaat puolet: Kaupunkiseudun elinvoimaisuus mahdollistaa laajempaa positiivista kehitystä. Maankäytön ja siitä seuraavan asutuksen, elinkeinojen sijoittaminen, liikenteen järjestelyt tapahtuvat koko kaupunkiseudun kehityksen näkökulmasta. Elinkeinopolitiikka mahdollistaa nopeisiin muutoksiin reagoimisen, mutta samalla on kaupunkiseudun edun huomioon ottavaa. Julkiset palvelut järjestetään tehokkaasti koko alueella. Valikoivan muuttoliikkeen ja asuinalueiden

erilaistumisen mahdolliset haittavaikutukset pystytään ehkäisemään (Toimiva kaupunkiseutu – kuntalaisten, kuntien ja seudun etu: VM:n selvitys 22/2009) .

Kemi rakentaa lähiverkkoja yksityisten kansalaisten, kansalaisjärjestöjen, yritysten ja muiden yhteisöjen sekä rajanaapurikuntien kanssa. Alueyhteistyössä korostetaan seutukunnan merkitystä. Kemin, Tornion ja Haaparannan kaupunkiseudun yhteistyötä tehostetaan kehittämiskeskuksen ja kuntayhtymien avulla. Yhteistyölle etsitään uusia muotoja myös yksityisen sektorin kanssa.

Yhteistyö Oulun seudun kanssa painottuu teknologiaan ja lääketieteelliseen osaamiseen. Yhteistyötä tehostetaan siten, että teknologian siirto (mm. yritykset, työntekijät) onnistuu. Kemiin sijoittuu uusia yrityksiä ja täältä kuljetaan myös työssä Oulun alueella. Tämä edellyttää, että mm. junayhteydet Oulun ja Kemin välillä ovat toimivat aikataulullisesti työmatkaliikenteen huomioiden.

Yhteistyö Oulun Yliopiston kanssa toteutetaan Digipoliksessa sekä Perämerenkaaren korkeakoulu-yhteistyön kehittämishankkeiden kautta. Lapin yliopiston kanssa yhteistyötä tehdään Kulttuuri-instituutin yhteydessä. Kemi on Pohjois-Suomen multipolisverkoston tärkeä osa. Perämerenkaaren (Oulu- Kemi- Luulaja- Kalix) alueella yhteistyötä tehdään logistiikan, liikenteen, osaamisen ja matkailun aloilla.

Kemi-Tornio seutukunta on yksi Suomen aluekeskuksista ja sitoo siten kehittämistavoitteensa kilpailukyky- ja koheesio-ohjelmaan. Alueella on merkittävä rooli koko Lappia palvelevana toimijana, erityisesti teknologian, logistiikan ja koulutuksen aloilla. Logistisena keskuksena Kemi toimii välittäjänä ja liikenteen kokoajana Keski-Euroopan ja Luoteis-Venäjän välillä.

Valtakunnan tasolla Kemi toimii aktiivisesti seutukaupunkiverkostossa. Verkoston jäseniä ovat kaupungit, jotka ovat seutukuntiansa tai talousalueensa keskuksia tai keskuspajia, mutta eivät ole maakuntiansa varsinaisia keskuksia. Verkoston kaupungit lähialueineen edustavat noin miljoonaa suomalaista ja harjoittavat mm. yhteistä edunvalvontaa.

Kemi osallistuu seutukaupunkiverkoston vuoteen 2015 asti yltävän politiikkaohjelman toteuttamiseen. Ohjelman teemat ovat:

1. Osaaminen, koulutus ja työvoima
2. Aluerakenne ja alueiden kehittäminen
3. Palvelut, tuottavuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus
4. Hyvinvointi, viihtyisyys ja turvallisuus
5. Kunta- ja palvelurakenne sekä alue- ja kuntatalous
6. Ilmaston muutos ja kestävä kehitys

Vuoden 2010 aikana Kemi on mukana laatimassa seutukaupunkiverkosta elinkeinopolitiikan ohjelmaa.

1.2.4. Henkilöstö ja osaaminen

Näkökulma kohdistuu yksilö-, työyksikkö- ja työyhteisötasoiseen uudistumiseen sekä henkilöstön henkisen ja fyysinen työkyvyn varmistamiseen. Osaamisen varmistaminen ja työkyvystä huolehtiminen ovat edellytyksiä toiminnan tuottavuuden parantamiselle.

Menestystekijä	Arviointikriteeri/tavoite	Todentaminen
Ammattitaitoinen, oikein resursoitu henkilöstö ja hyvä johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> * Henkilöstön täydennyskoulutusta kehitetään yhteistyössä mm. koulutus-kuntayhtymän, korkeakoulujen ja vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa * Palvelurakenteen muutoksia vastaava henkilöstö * Osaamisen siirtäminen - mentorointi * Hyvä esimies-alaisuhde 	Koulutussuunnitelmat vuodesta 2010 lähtien Maisemamallin benchmarking Mentorisuhteiden lkm
Motivoitunut ja muutoksia hallitseva henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> * Tyytyväiset asiakkaat * Palkitsemisjärjestelmän kehittäminen 	Asiakaskyselyt ja -palautte Henkilöstötilinpäätös
Onnistunut rekrytointi	<ul style="list-style-type: none"> * Toimiva henkilöstöpankki * Selkeä valintaprosessi * Luotettava työnantaja 	Henkilöstöpankin uudet säännöt 2010 Yhtenäiset ohjeet 2010 Hakijoiden määrä
Työhyvinvoinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> * Vaikuttaminen omaan työhön * Sairaspoissaolojen vähentäminen * Toimiva sisäinen viestintä 	Kehityskeskusteluvalmennus esimiehille v. 2010 Työhyvinvointihanke 2010 alkaen Sisäisen viestinnän uudet ohjeet käyttöön v. 2010

Tulosalueet kiinnittävät huomiota henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja kehittämiseen sekä työkyvyn huolehtimiseen. Myös johtamistaitoja ja työyhteisöjä kehitetään. Sairauspoissaolojen määrää on pystyttävä vähentämään erilaisilla työhyvinvointihankkeilla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä henkilöstöstrategian toimintaohjelman toteuttamiseen.

1.3. Strategian toteuttaminen talousarviossa

Talousarviossa / taloussuunnitelmassa ovat palvelualueiden visiot vuoteen 2013, toiminta-ajatus ja suunnittelukaudella toimintaympäristössään ennakoitua muutokset sekä toiminnan painolauheet vuosina 2010 – 2013. Lisäksi tuloskortit sisältävät eri näkökulmien menestystekijät, suunnittelukauden tavoitteet ja toimintasuunnitelman vuodelle 2010.

Talousarviossa ovat kaupunginvaltuuston tilaukset tuoteryhmittäin. Tilauksessa on tilattu tuotteen määrä, € /yksikkö sekä tuotteen kokonaiskustannukset sekä toiminnasta saatavat tulot. Tuottajan ilmoittama yksikköhinta euroissa on sitova. Tilausta voi muuttaa vain palvelujen kysynnässä tapahtuva muutos. Taloussuunnitelmavuosilta esitetään toimintatulot, -menot ja –kate.

Strategia ja talousarvio linkittyvät näin toisiinsa sekä toimivat toiminnan ja talouden ohjausvälineenä ollen myös osa kaupungin johtamisjärjestelmää. Strategia ohjaa toimintaa ja talouden suunnittelua.